

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE
**PRIMERJAVA OBDAVČITVE VLAGATELJA PRI S. P. IN D. O. O.
NA IZBRANEM PODJETJU**

Ljubljana, september 2021

NINA ANASTAZIJA ILIĆ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Nina Anastazija Ilić, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Primerjava obdavčitve vlagatelja pri s. p. in d. o. o. na izbranem podjetju, pripravljenega v sodelovanju z viš. pred. mag. Aleksandrom Igličarjem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 PRAVNOORGANIZACIJSKA OBLIKA LASTNIŠTVA PRI S. P. IN D. O. O. . 1	
1.1 Samostojni podjetnik	2
1.2 Družba z omejeno odgovornostjo	2
1.3 Primerjava samostojnega podjetnika z družbo z omejeno odgovornostjo	4
2 DAVKI IN DAVČNE OBREMENTIVE..... 5	
2.1 Splošno o davkih	5
2.2 Obdavčitev samostojnega podjetnika	5
2.3 Obdavčitev družbe z omejeno odgovornostjo	7
3 OBDAVČITEV VLAGATELJEVEGA DOBIČKA GLEDE NA OBLIKO POSLOVANJA..... 9	
3.1 Predstavitev izbranega podjetja	9
3.2 Obdavčitev lastnika deleža v družbi z omejeno odgovornostjo.....	9
3.3 Obdavčitev samostojnega podjetnika	12
3.4 Razlike v obračunanem davku	14
4 ANALIZA DEJANSKIH IZPLAČIL DOBIČKA..... 17	
SKLEP	21
LITERATURA IN VIRI	22

KAZALO TABEL

Tabela 1: Primerjava samostojnega podjetnika z družbo z omejeno odgovornostjo	4
Tabela 2: Lestvica za odmero dohodnine za leto 2021	6
Tabela 3: Izračun obdavčitve lastnika deleža v družbi z omejeno odgovornostjo ob izplačilu dobička	10
Tabela 4: Izračun obdavčitve lastnika deleža v družbi z omejeno odgovornostjo z vključenimi prispevki za socialno varnost in regresom	11
Tabela 5: Izračun obdavčitve samostojnega podjetnika	12
Tabela 6: Izračun obdavčitve samostojnega podjetnika z vključenimi prispevki za socialno varnost	13
Tabela 7: Scenarij 1- razlika v plačanem davku med samostojnim podjetnikom in lastnikom deleža v družbi z omejeno odgovornostjo	15

Tabela 8: Scenarij 2 - razlika v plačanem davku med samostojnim podjetnikom in lastnikom deleža v družbi z omejeno odgovornostjo.....	16
Tabela 9: Scenarij 3 - razlika v plačanem davku med samostojnim podjetnikom in lastnikom deleža v družbi z omejeno odgovornostjo.....	17
Tabela 10: Primerjava izbranih scenarijev	17
Tabela 11: Izračun obdavčitve dejanskih izplačil v izbranem podjetju	18
Tabela 12: Primerjava dejanskih izplačil dobičkov v primeru, da bi bil lastnik deleža v družbi z omejeno odgovornostjo samostojni podjetnik.....	19

KAZALO SLIK

Slika 1: Obdavčitev lastnika deleža v družbi z omejeno odgovornostjo.....	11
Slika 2: Obdavčitev samostojnega podjetnika.....	13
Slika 3: Primerjava izplačil dejanskih dobičkov med lastnikom deleža v družbi z omejeno odgovornostjo in samostojnim podjetnikom do 200.000 EUR	20
Slika 4: Primerjava izplačil dejanskih dobičkov med lastnikom deleža v družbi z omejeno odgovornostjo in samostojnim podjetnikom nad 200.000 EUR	20

SEZNAM KRATIC

d.o.o. – družba z omejeno odgovornostjo

s.p. – samostojni podjetnik

ZDDPO-2 – Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb

ZDOH-2 – Zakon o dohodnini

ZGD-1 – Zakon o gospodarskih družbah

ZPIZ-1 – Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

UVOD

» ... toda na tem svetu ni mogoče reči, da je vse gotovo, razen smrti in davkov.«
(Benjamin Franklin)

Znani rek enega izmed ustanovnih očetov Združenih držav Amerike je še danes precej aktualen. Ne glede na to, ali smo fizična oseba ali pravna, končni davek plačamo kot fizična. Davek se plačuje na vsakem koraku v življenju, čeprav se nam ne zdi, da je tako.

V zaključni strokovni nalogi bom primerjala obdavčitev posameznika vlagatelja glede na različno pravnoorganizacijsko obliko gospodarskega delovanja, in sicer bom primerjala samostojnega podjetnika in družbo z omejeno odgovornostjo, ki sta v Sloveniji najbolj pogosti obliki gospodarskega delovanja.

Namen zaključne naloge je preučitev teme zaradi zanimanja za to področje, prav tako pa je v poslovnem svetu pogosta dilema izbire pravnoorganizacijske oblike med samostojnim podjetnikom in družbo z omejeno odgovornostjo z vidika končne obdavčitve posameznika vlagatelja.

Cilja zaključne naloge sta analiza obdavčitve vlagateljevega dobička na primeru samostojnega podjetnika in družbe z omejeno odgovornostjo ter izdelava simulacije za izračun optimalne obdavčitve in izbiro najboljšega predloga.

Pri pisanju zaključne naloge sem si pomagala z literaturo in internetnimi viri s področja davka in davščin ter gospodarskega prava. Pri izračunu sem si pomagala tudi s podatki o poslovanju izbranega podjetja ter s programom Excel.

Zaključna strokovna naloga v uvodnem delu opredeljuje predmet obravnave, namen, cilj, pristop raziskovanja in strnjeno obliko vsebine naloge. V prvem poglavju sem opisala izbrani pravnoorganizacijski obliki, to sta samostojni podjetnik in družba z omejeno odgovornostjo, ter ju tudi primerjala. V nadaljevanju so opisani davki in namen njihovega obstoja ter vrste davkov in njihove značilnosti, zlasti za dohodnino in davek od dohodkov pravnih oseb, ki sta za vsebino naloge bistvena. V tretjem poglavju sledijo izračuni obdavčitve vlagateljevega dobička glede na obliko poslovanja za samostojnega podjetnika in lastnika deleža v družbi z omejeno odgovornostjo ter njihova primerjava. V četrtem poglavju sem analizirala dejanska izplačila dobičkov v izbranem podjetju in podala ugotovitve. V sklepnem delu sem povzela vsa ključna dejstva in ugotovitve.

1 PRAVNOORGANIZACIJSKA OBLIKA LASTNIŠTVA PRI S. P. IN D. O. O.

Gospodarska družba je pravna oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost, pridobitno dejavnost pa zakon definira kot vsako dejavnost,

ki se na trgu opravlja zaradi pridobivanja dobička (Cepec & Kovač, 2018, str. 149). Za dosego cilja imajo podjetniki na voljo različne oblike družb, ki jih ločimo na osebne in kapitalske. Med osebne družbe uvrščamo družbo z neomejeno odgovornostjo in komanditno družbo, med kapitalske pa družbo z omejeno odgovornostjo ter delniško družbo. Poglavitna razlika med njimi je osebna odgovornost družbenikov v osebnih družbah, medtem ko pri kapitalskih družbah družbeniki za obveznosti družbe odgovarjajo le v višini vloženega kapitala. Poleg gospodarskih družb na trgu nastopajo tudi samostojni podjetniki, ki kot fizične osebe opravljajo gospodarske posle.

1.1 Samostojni podjetnik

Samostojni podjetnik posameznik je fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja (Zakon o gospodarskih družbah, Ur. l. RS, št. 65/09, šesti odstavek 3. člena, v nadaljevanju ZGD-1). Podjetnik je najosnovnejša oblika, v kateri se izvaja gospodarska dejavnost, opravlja pa lahko vsako dejavnost, le če zakon ne določa drugače. Podjetnik za opravljanje gospodarske dejavnosti ne potrebuje osebnega kapitala, saj ta zakonsko ni predpisan. Namen osnovnega kapitala je osnovno jamstvo za dolgove, to pa pri osebnem podjetniku in osebnih družbah ni potrebno, saj za dolgove odgovarjajo z vsem svojim osebnim premoženjem. Pravico do opravljanja podjetnik pridobi z vpisom v Poslovni register Slovenije. Podjetnik je hkrati lahko družbenik v kapitalski družbi, ne pa v osebni.

Status samostojnega podjetnika je povezan z davčnimi obveznostmi, zato se mora po vpisu v register prijaviti tudi v davčni register ter podati prijavo na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Pomembno je omeniti, da podjetnik ni gospodarska družba, ampak fizična oseba, ki poklicno opravlja gospodarsko dejavnost, kar pomeni, da samostojni podjetnik nima lastne pravne subjektivitete, ločene od pravne subjektivitete nosilca gospodarskega podjetja. Za delovanje podjetnika veljajo podobna pravila kot za ostale gospodarske subjekte, ki so dopuščeni v ZGD-1. V pravnem prometu mora nastopati s firmo podjetja, ki je sestavljena iz označbe dejavnosti, imena in priimka podjetnika in označbe pravnoorganizacijske oblike (v nadaljevanju s. p.) ter tudi iz fantazijskega dodatka, ki pa je neobvezna sestavina firme (Cepec & Kovač, 2018). Za vodenje poslovnih knjig in sestavljanje letnih poročil za podjetnike, ki ustrezajo merilom za srednje ali velike družbe, se uporabljajo določbe ZGD-1. Za podjetnike, katerih podjetja ustrezajo merilom za majhne družbe, način vodenja poslovnih knjig in sestavljanja računovodskih izkazov ureja Slovenski računovodski standard SRS 30 (Ur. l. RS, št. 95/15, 74/16 – popr., 23/17, 57/18 in 81/18) – Računovodske rešitve pri samostojnih podjetnikih posameznikih (Puharič, 2017).

1.2 Družba z omejeno odgovornostjo

Družba z omejeno odgovornostjo (v nadaljevanju d.o.o.) je kapitalska družba, katere osnovni kapital sestavljajo vloženi vložki družbenikov. Je najpogostejša oblika družbe po celem

svetu in prav tako tudi v Sloveniji. Podjetniki se za to pravnoorganizacijsko obliko odločajo zaradi razmeroma preprostega upravljanja družbe, pri katerem so družbeniki lahko aktivno prisotni, deležni pa so tudi pogodbene svobode pri urejanju medsebojnih odnosov. Prav tako pa so družbeniki omejeni, ko pride do odgovornosti glede dolgov. Družbo lahko ustanovi ena fizična ali pravna oseba ali več (največ 50) s sklenitvijo družbene pogodbe oziroma akta o ustanovitvi, če je ena oseba, in z vpisom v sodni register. Družbena pogodba mora biti sklenjena soglasno z izjavo vseh družbenikov. Na podlagi svojega osnovnega vložka in sorazmerno z njegovo vrednostjo v osnovnem kapitalu družbeniki pridobijo poslovni delež, ki je izražen bodisi z odstotkom ali ulomkom. Predstavlja relativni obseg korporacijskih upravičenj, ki jih ima posameznik v družbi, če seveda z družbeno pogodbo to ni dogovorjeno drugače. Družba postane pravna oseba z vpisom v sodni register, kot taka za svoje obveznosti odgovarja z vsem svojim premoženjem, družbeniki pa za obveznosti družbe odgovarjajo le v višini vloženega kapitala. Minimalni osnovni kapital družbe mora znašati 7.500 EUR, ta je sestavljen iz osnovnih vložkov, ki ne smejo biti manjši od 50 EUR. Osnovni vložek je lahko zagotovljen v denarju ali kot stvarni vložek oziroma stvarni prevzem, kot to pa se lahko zagotovijo premičnine in nepremičnine, pravice ter podjetje ali del podjetja. Pred prijavo v sodni register mora vsak družbenik zagotoviti vsaj četrtno osnovnega vložka, skupna vrednost vseh vložkov mora znašati najmanj 7.500 EUR, stvarni vložki pa morajo biti zagotovljeni v celoti pred vpisom družbe. Osnovni kapital je namenjen predvsem za poslovanje družbe in za zaščito njenih upnikov. Vsi družbeniki imajo pravice in obveznosti, ki so urejene z ZGD-1 in družbeno pogodbo, ki jo je možno kasneje spreminjati. Pravice družbenikov delimo na premoženjske, ki so povezane z osnovnim kapitalom in vložki, ter na upravljaljske, ki so povezane z upravljanjem družbe in informacij, povezanih z njo. Obseg pravic družbenikov je povezan z višino njihovega poslovnega deleža, če s pogodbo ni določeno drugače. Temeljni obveznosti družbenikov sta obveznost vplačila osnovnega vložka in ohranjanje osnovnega kapitala, prav tako pa so z družbeno pogodbo lahko dogovorjene stranske in naknadne obveznosti. ZGD-1 določa, da sta obvezna organa družbe poslovodja (direktor) in skupščina, v družbeni pogodbi pa je lahko dogovorjeno, da ima družba tudi nadzorni svet. Poslovodja je lahko eden sam ali več ljudi, ki na lastno odgovornost vodijo posle družbe in jo zastopajo, imenovanje poslovodje pa je obveznost skupščine, če ima družba nadzorni svet, pa nadzornega sveta. V našem pravnem redu je posameznikom podjetnikom omogočeno, da sami ustanovijo družbo, tako imenovano enoosebno družbo z omejeno odgovornostjo. S tem jim je omogočeno, da se zgolj z minimalnim osebnim kapitalom izognejo osebni odgovornosti za dolgove družbe, če do njih pride. Družba z enim družbenikom je samostojni podjetnik z omejeno odgovornostjo, od samostojnega podjetnika pa se razlikuje le po tem, da je družba pravna oseba in da edini družbenik za dolgove družbe ne odgovarja. Od običajne družbe z omejeno odgovornostjo se ta loči po tem, da ima samo en poslovni delež in enega družbenika, ustanovi pa se s sprejetjem akta o ustanovitvi, ki je enostranska izjava volje ustanovitelja, ki ureja razmerje edinega družbenika do družbe. Tudi v tem primeru mora družbenik zagotoviti osnovni kapital, ki je v skladu z ZGD-1 prav tako 7.500 EUR. Enoosebna družba z omejeno

odgovornostjo nima skupščine družbenikov, obvezno pa mora imeti enega ali več poslovodij (Cepec & Kovač, 2018).

1.3 Primerjava samostojnega podjetnika z družbo z omejeno odgovornostjo

Izbrani pravnoorganizacijski obliki sta v našem prostoru najbolj pogosti, zato je tudi smiselno, da se ju med seboj primerja. V osnovi sta omenjeni obliki sicer zelo sorodni, a ima vsaka svoje posebnosti, ki so ključne pri opravljanju dejavnosti in tudi vplivajo na uspešnost. En dejavnik pri uspešnosti je različna davčna obremenitev, izbrani obliki sta obdavčeni vsaka po svojih zakonskih predpisih. Temeljna razlika med samostojnim podjetnikom in družbenikom v družbi z omejeno odgovornostjo je osebna odgovornost. Samostojni podjetnik za svoje dolgove odgovarja z vsem svojim premoženjem, medtem ko družbenik za dolgove odgovarja le v višini svojega vložka v kapital družbe. V tem primeru je tveganje družbenika pri propadu gospodarskega podjetja bistveno nižje kot pri samostojnem podjetniku (Cepec & Kovač, 2018).

Druga, prav tako pomembna razlika je, da s pravnega stališča premoženje samostojnega podjetnika ni ločeno od njegovega osebnega premoženja, ampak gre za enotno premoženje. Družbenik pa mora spoštovati načelo ločenosti premoženja, ki zahteva, da se premoženje družbe ne sme mešati z osebnim premoženjem. Zaradi te omejene odgovornosti pa mora družbenik zagotoviti minimalni osnovni kapital, ki znaša 7.500 EUR. Do razlik prihaja tudi na davčnem področju in področju socialnih zavarovanj, saj je posameznik v obeh oblikah gospodarskega delovanja drugače davčno obremenjen, ko doseže dohodek (dobiček). S tega vidika je pomembno poznavanje temeljnih značilnosti oblik podjetniške dejavnosti in njihovih razlik, saj lahko tako izberemo najprimernejšo obliko zase (Cepec & Kovač, 2018).

V tabeli 1 je prikazanih nekaj razlik, ki lahko služijo kot podlaga za lažjo odločitev. Ključna razlika med samostojnim podjetnikom in družbenikom je v tem, da je za ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo potreben osnovni kapital v višini 7.500 EUR, medtem ko samostojnemu podjetniku tega ni treba zagotoviti. Razlika je tudi pri plačilu prispevkov za socialno varnost, saj podjetnik in družbenik nimata enakih osnov za njihovo plačevanje, kar je podrobneje opisano v naslednjih poglavjih. Omeniti je treba, da pri izbiri sodeluje več dejavnikov, kot so vrsta dejavnosti, s katero se bo posameznik ukvarjal, finančna sredstva in kaj posameznik sploh želi doseči ter še mnogo drugih.

Tabela 1: Primerjava samostojnega podjetnika z družbo z omejeno odgovornostjo

	s. p.	d. o. o.
Osebna odgovornost	odgovarja z vsem svojim premoženjem	odgovarja v višini svojega vložka v kapital družbe
Osnovni kapital	/	najmanj 7.500 EUR
Prispevki za socialno varnost	- prispevek zavarovanca: 22,1 % - prispevek delodajalca: 16,1 %	- v breme delojemalca: 22,1 %

		- v breme delodajalca: 16,1 %
Obdavčitev dobička	po dohodninski lestvici	davek na dobiček 19 %

Vir: lastno delo.

2 DAVKI IN DAVČNE OBREMENTITVE

2.1 Splošno o davkih

Obdavčenje je sestavni del makroekonomske politike in vanj je vključen praktično vsak državljan, saj že katerikoli nakup pomeni tudi plačilo davka, obdavčena pa je tudi večina zaslužkov. Nekaterih davkov se zavedamo bolj, drugih malo manj, njihov osnovni namen pa je, da omogočajo zbiranje prihodkov, ki služijo proizvodnji različnih javnih dobrin. Koristi, ki jih ima pri tem posameznik ali podjetje javnega sektorja, so s tem posredno plačane. Plačevanje davkov je obvezno, torej gre za prisilno dajatev, zato morajo tudi veljati določena pravila pri njihovem pobiranju, prav tako pa tudi pravila porabe pobranih javnih prihodkov (Klun & Jovanović, 2020). Samostojni podjetnik je pri svojem poslovanju obdavčen z dohodnino in prispevki za socialno varnost. Lastnik deleža v družbi z omejeno odgovornostjo je lahko redno zaposlen in si lahko plačuje prispevke za socialno varnost, lahko pa je zavarovan kot družbenik in sam plačuje prispevke ter ni vezan na podjetje. Poleg dajatev iz plače se pri družbi z omejeno odgovornostjo plačuje še davek od dohodka pravnih oseb.

2.2 Obdavčitev samostojnega podjetnika

Samostojni podjetnik posluje kot fizična oseba, ki je obdavčena z dohodnino iz dejavnosti, prav tako pa mora plačevati prispevke za socialno varnost, ki so namenjeni zdravstvenemu in pokojninskemu zavarovanju. Dohodnina se nanaša na celotni dohodek fizične osebe, ki je dosežen v obdobju enega koledarskega leta (kar je enako davčnemu letu) za vse dohodke, dosežene v Sloveniji, ter tudi od vseh dohodkov, ki imajo vir izven Slovenije (velja za rezidente). V našem pravnem redu dohodnino sistemsko ureja Zakon o dohodnini (v nadaljevanju Zdoh-2), Ur. l. RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo. Obdavčuje se dohodke, ki so lahko v denarju ali naravi, ki jih je zavezanec prejel v tem obdobju. Dohodnino na letni ravni za zavezanca odmeri davčni organ na podlagi napovedi, ki jo vloži zavezanec. Zavezanec dohodnino plačuje kot davek po odbitku (akontacija dohodnine), ki se tudi odšteje od letne davčne osnove. Če je znesek odmerjene dohodnine na letni ravni večji od zneska med letom plačane akontacije, zavezanec doplača razliko dohodnine, če pa je znesek manjši, se razlika dohodnine vrne (123. člen ZDoh-2).

Pri zasebnikih, ki prejemajo dohodke iz opravljanja dejavnosti, velja sistem samoobdavčitve, kar pomeni, da sami obračunajo in plačujejo akontacijo dohodnine glede na davčno osnovo. Za dohodnino velja stopničasta progresija, določenih je pet dohodninskih

razredov, ki so predstavljeni v tabeli 2. Zneski v dohodninski lestvici se enkrat letno usklajujejo s koeficientom (Klun & Jovanović, 2020). Koeficient se mora določiti, če koeficient rasti cen življenjskih potrebščin v Sloveniji za mesec avgust tekočega leta v primerjavi z mesecem avgustom prejšnjega leta, po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije, preseže 1,03 (122. člen ZDoh-2).

Tabela 2: Lestvica za odmero dohodnine za leto 2021

Če znaša neto letna davčna osnova v evrih		Znaša dohodnina v evrih	
Nad	Do		
	8.500,00		16 %
8.500,00	25.000,00	1.360,00	+ 26 % nad 8.500,00
25.000,00	50.000,00	5.650,00	+ 33 % nad 25.000,00
50.000,00	72.000,00	13.900,00	+ 39 % nad 50.000,00
72.000,00		22.480,00	+ 50 % nad 72.000,00

Vir: Finančna uprava Republike Slovenije (2021b).

Davčna osnova od dohodka iz dejavnosti je dobiček, ki se ugotovi kot razlika med prihodki in odhodki, doseženimi v zvezi z opravljanjem dejavnosti, če z zakonom ni določeno drugače (48. člen ZDoh-2). Med prihodke v zvezi z opravljanjem dejavnosti se lahko prav tako štejejo tudi prihodki iz poslov, ki niso neposredno povezani z opravljanjem dejavnosti, če opravljanje dejavnosti omogoči nastanek teh poslov. Med te ne štejemo dividend, obresti, dosežene na podlagi prenosljivih dolžniških vrednostnih papirjev, ter instrumentov denarnega trga, prihodkov, doseženih na podlagi odsvojitve lastniškega deleža ali investicijskih kuponov, ter drugih prihodkov v zvezi s finančnimi instrumenti (52. in 54. člen ZDoh-2).

Davčna osnova se lahko ugotavlja tudi na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, če zavezanec izpolnjuje določene pogoje. Gre za poenostavljen način ugotavljanja davčne osnove, saj zavezancem ni treba voditi knjigovodstva, ampak le poenostavljene evidence. Način je primeren za tiste, katerih dejanski odhodki so nizki in ne dosežejo 80 % prihodkov, vendar niso višji kot 40.000 EUR ali 80.000 EUR (pod določenimi pogoji). Svojo davčno osnovo ugotavljajo tako, da od ustvarjenih prihodkov odštejejo normirane odhodke v višini 80 % ustvarjenih prihodkov. Dohodnina se odmeri po davčni stopnji 20 % in se šteje kot dokončen davek, pri tem pa zavezanci ne morejo uveljavljati davčnih olajšav (Finančna uprava Republike Slovenije, 2021b).

Samostojni podjetniki morajo biti v skladu s 15. členom Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (v nadaljevanju ZPIZ-1), Ur. l. RS, št. 109/06 kot samozaposleni obvezno zavarovani. Zakon o prispevkih za socialno varnost (Ur. l. RS, št. 5/96 določa obračunavanje, plačevanje in stopnje prispevkov za:

- pokojninsko in invalidsko zavarovanje (24,35 %),
- zdravstveno zavarovanje (12,92 %),
- zaposlovanje (0,20 %),
- starševsko varstvo (0,20 %),
- poškodbe pri delu in poklicne bolezni (0,53 %).

Osnova za plačilo prispevkov je zavarovalna osnova, ki je dobiček zavarovanca, ugotovljen skladno z zakonom, ki ureja dohodnino. V tem dobičku niso upoštevani obračunani prispevki za obvezno socialno zavarovanje ter znižanje in povečanje davčne osnove, preračunane na mesec. Samozaposlenim se tako ugotovljeni dobiček za določitev zavarovalne osnove zniža za 25 %. Najnižja osnova za obračun prispevka znaša 60 % zadnje povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec, najvišja osnova pa 3,5-kratnik povprečne letne plače. Samostojni podjetnik si sam izbere svojo osnovo znotraj predpisane najnižje in najvišje (2. člen Pravilnika o določanju zavarovalne osnove, Ur. l. RS, št. 89/13, 11/15, 83/16 in 72/17), kar seveda vpliva tudi na višino pokojnine ob njegovi upokojitvi.

Samostojni podjetnik prosto razpolaga s svojimi denarnimi sredstvi. Denarni tok med podjetjem in gospodinjstvom je neobdavčen obojesmerno. Podjetnik si plače dejansko ne izplačuje, vsak mesec pa seveda plača prispevke za socialno zavarovanje.

2.3 Obdavčitev družbe z omejeno odgovornostjo

Davek od dohodkov pravnih oseb obdavčuje pravne osebe, ki dosegajo dobiček z opravljanjem dejavnosti. Obdavčuje davčno osnovo, ki izhaja iz raznovrstnih prihodkov, znižanih za priznane raznovrstne odhodke v določenem časovnem obdobju, ki je praviloma koledarsko leto (Tičar, 2001). Davčna osnova je torej dobiček rezidenta in poslovne enote nerezidenta, ki je ugotovljen kot presežek prihodkov nad odhodki, ki jih določa zakon. Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (v nadaljevanju ZDDPO-2), Ur. l. RS, št. 117/06 med prihodke in odhodke uvršča vse, ki so ugotovljeni v izkazu poslovnega izida oziroma letnem poročilu, ki ustreza izkazu poslovnega izida z določenimi posebnostmi. Za davek od dohodkov pravnih oseb velja splošna davčna stopnja, ki od 1. 1. 2017 znaša 19 odstotkov (Finančna uprava Republike Slovenije, 2021a).

Po ZDDPO-2 so zavezanci vse pravne osebe domačega in tujega prava, razen Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti, prav tako pa tudi družbe oziroma združenja oseb, vključno z družbami civilnega prava po tujem pravu, ki nimajo pravne osebnosti in niso zavezanci za dohodnino. Zavezanci rezidenti so obdavčeni po načelu svetovnega dohodka, kar pomeni, da so zavezani za plačilo davka od vseh dohodkov, ki imajo vir v Sloveniji ter zunaj nje. Kot rezidenta štejemo zavezanca, ki ima sedež v Sloveniji, in tudi tistega, ki nima sedeža v Sloveniji, ima pa kraj dejanskega delovanja posloводства v državi (Finančna uprava Republike Slovenije, 2021a).

Davčna osnova za davek od dohodka pravnih oseb je dobiček rezidenta ali poslovne enote nerezidenta, ki je ugotovljen kot presežek prihodkov nad odhodki, ugotovljenimi v izkazu poslovnega izida oziroma letnem poročilu. ZDDPO-2 pri tem določa posebnosti oziroma prilagoditve na strani prihodkov in odhodkov. Pri prihodkih se izvzamejo dividende in dohodki, podobni dividendam, ter dobički iz odsvojitve lastniških deležev. Za davčne namene pa se ne priznavajo tisti odhodki, ki niso potrebni za pridobitev prihodkov. Med take se štejejo tisti, za katere glede na dejstva in okoliščine velja, da niso neposreden pogoj za opravljanje dejavnosti in tudi niso posledica tega, saj gre za odhodke z značajem privatnosti. Ti odhodki so na primer donacije, kazni, stroški privatnega življenja, podkupnine in drugi. Zavezanec lahko uveljavlja davčne olajšave za vlaganja v raziskave in razvoj, investiranje v opremo in neopredmetena sredstva, za zaposlovanje, prostovoljno pokojninsko zavarovanje, donacije in zaposlovanje ter investiranje v določenih regijah (Finančna uprava Republike Slovenije, 2021a).

Celotni dobiček je razlika med vsemi prihodki in vsemi odhodki v obračunskem obdobju pred obdavčitvijo. Čisti dobiček je razlika med prihodki in odhodki, zmanjšana za obračunani davek iz dobička ter preračunana za odložene terjatve in odložene obveznosti za davek. Če so prihodki manjši, je ta razlika čista izguba, ki je povečana za morebitni obračunani davek ter preračunana za odložene terjatve in odložene obveznosti za davek (SRS). Po tem standardu je čisti poslovni izid oziroma dobiček razlika med celotnim poslovnim izidom, obračunanim davkom iz dobička in odloženimi davki. To je poslovni izid, s katerim je mogoče razpolagati po odbitku obračunanega davka. Čisti dobiček se lahko imenuje tudi neto dobiček, čisti profit ali čisti zaslužek in nam pokaže, koliko prihodkov je ostalo na voljo potem, ko so odšteti prav vsi stroški v določenem obdobju. Ni nujno, da se čisti dobiček razdeli med lastnike v obliki dividend, kar se strokovno imenuje zadržani dobiček in je prikazan kot zasebna postavka v kapitalu na bilanci stanja. Celotni dobiček iz poslovnega izida ni vedno enak davčni osnovi iz davka na dohodek pravnih oseb. Pri ugotavljanju davčne osnove se upoštevajo predpisi iz ZDDPO-2, kjer so navedene postavke, ki zmanjšujejo ali povečujejo davčno osnovo. Najpogostejše postavke, ki povečujejo davčno osnovo, so zamudne obresti do države, plačila glob, stroški reprezentance, ki se priznavajo do višine 50 %, in vračila davčnih olajšav, če prodamo osnovno sredstvo pred potekom zakonskega roka, ter druge. Najpogostejše postavke, ki zmanjšujejo davčno osnovo, so vlaganja v raziskave in razvoj, vlaganja v opremo, morebitne subvencije zaradi zaposlitev in druge (ZDDPO-2).

Družbeniki so lahko za opravljanje poslovodne funkcije v družbi tudi zaposleni in s tem prejemajo plačo ter plačujejo prispevke za socialno zavarovanje in akontacijo dohodnine. Po 15. členu ZPIZ-1 pa se morajo družbeniki zasebnih družb in zavodov v Republiki Sloveniji, ki so poslovodne osebe, zavarovati, če niso zavarovane na drugi podlagi. Prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje se delijo na prispevke zavarovanca (15,50 %) in na prispevke delodajalca (8,85 %), poleg teh pa je treba plačati tudi druge prispevke za obvezna socialna zavarovanja, kot sta starševsko varstvo in zdravstveno zavarovanje. Osnova za

plačilo prispevkov je zavarovalna osnova, ki je dobiček zavarovanca, ugotovljen skladno z zakonom o dohodnini. V tem dobičku niso upoštevani obračunani prispevki za obvezno socialno zavarovanje ter znižanje in povečanje davčne osnove, za dobiček pa se štejejo vsi prejemki, ki so prejeti za opravljanje poslovodne funkcije. Med davčnim obdobjem zavezanec plačuje akontacijo davka, enako znesku davka, ki se izračuna od davčne osnove po davčnem obračunu. Ne plačuje se za dohodke, od katerih se že plačuje davčni odtegljaj. Akontacija se lahko plačuje v mesečnih ali trimesečnih obrokih po dohodninski lestvici, ki je enaka kot za samostojnega podjetnika (Finančna uprava Republike Slovenije, 2021b).

3 OBDAVČITEV VLAGATELJEVEGA DOBIČKA GLEDE NA OBLIKO POSLOVANJA

V zaključni nalogi obravnavam praktičen primer izbranega podjetja, v katerem sta v zadnjih 10 letih narasla promet in dobiček. To je bil razlog, da se je lastnik odločil za letno izplačilo dobičkov. Začel je z manjšimi zneski izplačil dobičkov, ki so se v zadnjih letih močno povečali. Želela sem analizirati obdavčitev dobička in ga primerjati tako, da bi ga postavila v položaj samostojnega podjetnika in lastnika deleža v družbi z omejeno odgovornostjo. Pri analizi sem želela ugotoviti, kje je točka preloma pri obdavčitvi med njima, kot tudi pokazati, da je pri manjših dobičkih samostojni podjetnik manj obdavčen.

3.1 Predstavitev izbranega podjetja

V strokovni nalogi obravnavam družinsko podjetje, ki se ukvarja z gradbeništvom. Podjetje je bilo ustanovljeno leta 2007. Vsako leto je povečevalo obseg poslovanja in posledično število zaposlenih ter višino ustvarjenih prihodkov. Čisti prihodki od prodaje so v letu 2020 znašali 6,2 mio EUR, od tega 40 % v Sloveniji, 60 % pa v Belgiji. Podjetje ima 105 zaposlenih (Izbrano podjetje, 2021).

V celotnem delovanju podjetje posluje dobičkonosno. Večino ustvarjenega dobička lastnik reinvestira v podjetje, manjši del pa si letno izplačuje. Začel je z izplačili manjših zneskov, ki so se iz leta v leto povečevali. Kljub izplačilu dela dobička je podjetje iz leta v leto krepilo svojo kapitalsko stabilnost, kar je zelo pomembno, saj lastnik ni zasledoval samo svojih osebnih interesov, temveč pretežno interese družbe (Izbrano podjetje, 2021).

3.2 Obdavčitev lastnika deleža v družbi z omejeno odgovornostjo

Lastnik deleža v družbi z omejeno odgovornostjo je kot fizična oseba ob pridobitvi dobička obdavčen dvakrat. V prvem koraku pride do obdavčitve pravne osebe, katere lastnik je vlagatelj in je posledično tudi on obdavčen, čeprav gre zakonsko za obdavčitev družbe. Plačati mora davek od dohodkov pravnih oseb, ki v Sloveniji od leta 2017 dalje znaša 19 %. Druga obdavčitev sledi pri izplačilu čistega dobička, če se lastnik za to odloči, višina

obdavčitve je 27,5 % (Konto d.o.o., 2019). Lastnik se lahko odloči, da se dobiček v poslovnem letu ne izplača in se ta prenaša v naslednja poslovna leta. Preneseni čisti dobiček iz prejšnjih let je ostanek tedanjega čistega dobička, ki ni v obliki dividend ali drugih deležev razdeljen lastnikom kapitala, pa tudi ne namensko opredeljen kot rezerva. Pripozna se ga, ko je sprejet sklep o razdelitvi bilančnega dobička posameznega poslovnega leta ter so iz njega izločeni zneski za poravnavo preteklih izgub, zneski za rezerve in deleži lastnikov kapitala glede na lastniško strukturo družbe (Slovenski računovodski standard 8).

V tabeli 3 je prikazana obdavčitev lastnika deleža v družbi z omejeno odgovornostjo z davkom od dobička pravnih oseb in dohodnino, s katero je prav tako obdavčen, če si ta dobiček izplača, pri različnih celotnih dobičkih do vrednosti 200.000 EUR.

Za pojasnilo vpliva obdavčitve vzemimo odločitev lastnika o izplačilu dobička, ki znaša 150.000 EUR. Davek od dohodkov pravnih oseb pri tej vrednosti znaša 28.500 EUR. Razlika med celotnim dobičkom podjetja in davkom na dobiček je čisti dobiček, ki je po odločitvi lastnika v celoti izplačan. Dohodnina prejemnika dobička oziroma lastnika podjetja znaša 33.413 EUR. Razlika med čistim dobičkom in dohodnino je prejeto izplačilo lastnika podjetja. Skupna davčna obremenitev pri tej višini celotnega dobička znaša 61.913 EUR.

Skupni odstotek davčne obremenitve pri vseh prikazanih višinah celotnega dobička znaša 41,28 %, če je izplačan delež na dobičku.

Tabela 3: Izračun obdavčitve lastnika deleža v družbi z omejeno odgovornostjo ob izplačilu dobička

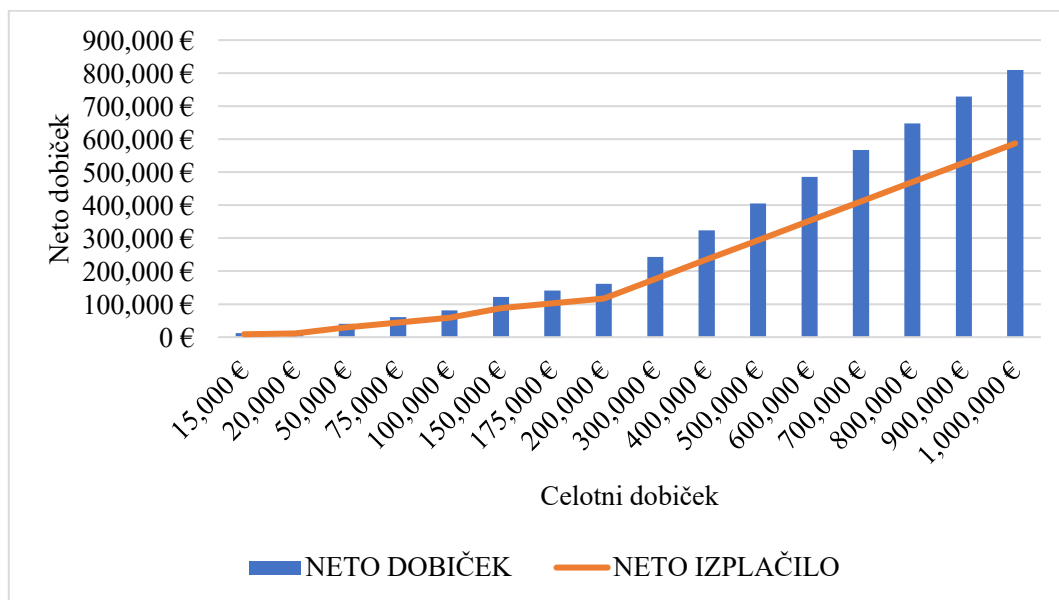
Celotni dobiček podjetja (EUR)	Davek na dobiček (EUR)	Čisti dobiček, ki je izplačan (EUR)	Dohodnina prejemnika dobička (EUR)	Prejeto izplačilo lastnika (EUR)	Skupna davčna obremenitev (EUR)	Skupna davčna obremenitev (%)
1	$2 = 1 \times 19 \%$	$3 = 1 - 2$	$4 = 3 \times 27,5 \%$	$5 = 3 - 4$	$6 = 2 + 4$	$7 = 6/1$
20.000	3.800	16.200	4.455	11.745	8.255	41,28 %
75.000	14.250	60.750	16.706	44.044	30.956	41,28 %
150.000	28.500	121.500	33.413	88.088	61.913	41,28 %
175.000	33.250	141.750	38.981	102.769	72.230	41,28 %
200.000	38.000	162.000	44.550	117.450	82.550	41,28 %

Vir: lastno delo.

Lastnik podjetja je v družbi lahko tudi redno zaposlen in si izplačuje plačo ter preko njenega obračuna plačuje prispevke za socialno varnost. Če lastnik ni redno zaposlen v podjetju, je zavarovan kot družbenik, kar pomeni, da si plače ne izplačuje, prispevke pa si plačuje sam. Obstaja tudi možnost, da je lastnik zaposlen v drugem podjetju, kjer ni družbenik, v tem primeru prispevki ne bremenijo izbrane družbe, delodajalec družbenika obračunava plačo in plačuje njegove prispevke za socialno varnost ter dohodnino iz plače.

Vsi podatki so prikazani v sliki 1, iz katerega je razvidno, da je stopnja obdavčitve ne glede na višino celotnega dobička enaka.

Slika 1: Obdavčitev lastnika deleža v družbi z omejeno odgovornostjo

Vir: lastno delo.

V tabeli 4 so poleg davka od dohodka pravnih oseb pri izplačanem celotnem dobičku upoštevani tudi bruto bruto plača, prispevki za socialno varnost in regres. V tabeli 3 je prikazana davčna obremenitev fizične osebe kot lastnika deleža v družbi, v tabeli 4 pa je prikazana obremenitev fizične osebe, če je lastnik hkrati zaposlen v družbi. Bruto bruto plača predstavlja končni strošek delodajalca in vključuje osnovno bruto plačo, h kateri se prištejejo vsi dodatki ter socialni prispevki. Vsakemu delavcu pripada pravica do letnega dopusta, delodajalec pa mu je dolžan izplačati regres najmanj v višini ene minimalne plače. Izplačuje se enkrat letno, najkasneje do 1. julija tekočega leta (Mercina, 2021). V tabeli 4 je višina regresa enaka višini povprečne bruto plače za leto 2021 (Statistični urad Republike Slovenije, 2021). Bruto bruto plače iz drugega stolpca so primerljive z osnovo za prispevke pri samostojnem podjetniku.

Tabela 4: Izračun obdavčitve lastnika deleža v družbi z omejeno odgovornostjo z vključenimi prispevki za socialno varnost in regresom

Celotni dobiček podjetja (EUR)	Bruto bruto plača (EUR)	Prispevki za socialno varnost iz in na plačo (EUR)	Dohodnina (EUR)	Regres (EUR)	Davek na dobiček (EUR)	Prejeto izplačilo lastnika (EUR)	Skupna davčna obremenitev (EUR)	Skupna davčna obremenitev (%)

1	2	3	4	5	6	7	8 = 3 + 6	9 = 8/1
20.000	34.984	13.364	4.342	1.994	3.800	11.745	17.164	85,82 %
75.000	117.801	45.000	24.251	1.994	14.250	44.044	59.250	79,00 %
150.000	204.083	77.960	53.197	1.994	28.500	88.088	106.460	70,97 %
175.000	204.083	77.960	53.197	1.994	33.250	102.769	111.210	63,55 %
200.000	204.083	77.960	53.197	1.994	38.000	117.450	115.960	57,98 %

Vir: lastno delo.

3.3 Obdavčitev samostojnega podjetnika

Samostojni podjetnik si plače ne izplačuje, zato lahko s celotnim zaslužkom, ki ostane po obdavčitvi, prosto razpolaga. S tem je mišljen podjetnikov dohodek iz izkaza poslovnega izida. Končno vrednost zneska, ki je podjetniku na razpolago, dobimo tako, da od podjetnikovega dohodka odštejemo obračunano dohodnino. V tabeli 5 je prikazana obdavčitev posameznika z dohodnino pri različnih podjetnikovih dohodkih do vrednosti 200.000 EUR. Za samostojnega podjetnika velja stopničasta progresija, zato v tabeli opazimo, da stopnja dohodnine narašča. Vsi izračuni za dohodnino veljajo za veljavne davčne razrede in stopnje v letu 2021.

Za pojasnilo izračuna vzemimo vrednost davčne osnove 150.000 EUR. Pri tem znesku znaša dohodnina 59.730 EUR, njena stopnja pa 39,82-odstotna. Stopnja dohodnine pove, kolikšen delež dohodnine plača samostojni podjetnik glede na davčno osnovo.

Kot smo videli, je pri lastniku deleža v družbi z omejeno odgovornostjo znašal skupni odstotek davčne obremenitve 41,28 % in je bil pri vseh zneskih davčne osnove enak. To stopnjo dohodnine samostojni podjetnik doseže pri davčni osnovi 175.000 EUR.

Tabela 5: Izračun obdavčitve samostojnega podjetnika

Davčna osnova s. p. (EUR)	Izračun dohodnine (EUR)	Dohodnine (%)
1	2	3
20.000	3.440	17,20 %
75.000	22.285	29,71 %
150.000	59.730	39,82 %
175.000	72.230	41,28 %
200.000	84.730	42,37 %

Vir: lastno delo.

V tabeli 6 so poleg dohodnine izračunani in upoštevani še prispevki za socialno varnost, izračunani po stopnjah, ki veljajo za leto 2021. Skupna davčna obremenitev predstavlja vsoto dohodnine in prispevkov, stopnja davčne obremenitve pa delež te glede na davčno osnovo. Iz tabele 6 je razvidno, da stopnja davčne obremenitve ne narašča progresivno. Prvi razlog

je, da tudi izbrane davčne osnove ne naraščajo enakomerno. Drugi razlog pa je, da pri prispevkih za socialno varnost veljata najnižja in najvišja osnova za prispevke, zato začne pri davčni osnovi 100.000 EUR stopnja davčne obremenitve padati, saj za to že velja najvišja osnova za prispevke in tako ti predstavljajo manjši delež v osnovi. Samostojni podjetnik si regresa ne izplačuje, zato tudi v tabeli ni upoštevan. Pri tem je pomembno izpostaviti, da pri samostojnem podjetniku izplačilo dobička ni ključnega pomena, kot je to pri družbi z omejeno odgovornostjo, saj je podjetnik že dokončno obdavčen.

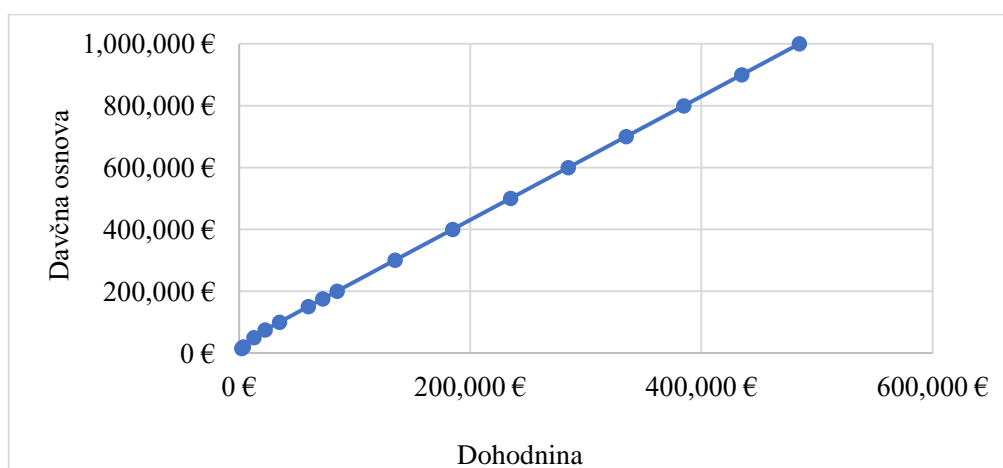
Tabela 6: Izračun obdavčitve samostojnega podjetnika z vključenimi prispevki za socialno varnost

Davčna osnova s. p. (EUR)	Izračun dohodnine (EUR)	Dohodnina (%)	Prispevki za socialno varnost (EUR)	Skupna davčna obremenitev (EUR)	Davčna Obremenitev (%)
1	2	3 = 2/1	4	5 = 2 + 4	6 = 5/1
20.000	3.440	17,20 %	13.364	16.804	84,02 %
75.000	22.285	29,71 %	45.000	67.285	89,71 %
150.000	59.730	39,82 %	77.960	137.690	91,79 %
175.000	72.230	41,27 %	77.960	150.190	85,82 %
200.000	84.730	42,37 %	77.960	162.690	81,35 %

Vir: lastno delo.

Podatki so prikazani grafično v sliki 2, iz katerega je razvidno, da je dohodninska lestvica progresivna, kar pomeni, da z naraščanjem davčne osnove narašča tudi stopnja obdavčitve.

Slika 2: Obdavčitev samostojnega podjetnika

Vir: lastno delo.

3.4 Razlike v obračunanem davku

V nadaljevanju bom analizirala razlike med višino davčne obremenitve za samostojnega podjetnika in lastnika deleža v družbi z omejeno odgovornostjo ter razliko pri skupni davčni obremenitvi obeh. Razlike se pojavljajo zaradi različnih stroškov in predpisov, pa tudi zaradi različnih okoliščin – ali je lastnik podjetja zaposlen, ali izplača dobiček – ki veljajo za posamezno obliko poslovanja, zato tudi pride do različnih davčnih obremenitev. Pri analizi sem upoštevala tri možne scenarije pri primerjavi samostojnega podjetnika in lastnika deleža v družbi z omejeno odgovornostjo. Ti se nanašajo na to, ali je lastnik v podjetju zaposlen ali ne in ali si izplača dobiček.

V prvem scenariju primerjave je lastnik v podjetju zaposlen in si dobiček izplača. V tabeli 7 so celotni dobički podjetja enaki kot pri prejšnjih, torej od 20.000 do 200.000 EUR. Za pojasnilo izračuna vzemimo celotni dobiček 20.000 EUR. Pri tem znesku znaša višina plačanega davka za samostojnega podjetnika 3.440 EUR, za lastnika v družbi 8.255 EUR. Razlika v plačanem znesku je 4.815 EUR, kar pomeni, da pri tej višini celotnega dobička lastnik družbe plača toliko več davka, če si izplača dobiček. Pri tem dobičku je za primerjavo upoštevana tudi skupna davčna obremenitev za oba primera, pri čemer poleg dohodnine ali davka od dohodkov pravnih oseb upoštevamo prispevke za socialno varnost. Obremenitev podjetnika pri celotnem dobičku 20.000 EUR znaša 16.804 EUR, za lastnika družbe 21.619 EUR. Razlika pri obremenitvi znaša 4.815 EUR, kar pomeni, da lastnik družbe plača toliko več iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb in prispevkov za socialno varnost.

Izplačilo dobička ima naravo dohodkov, podobnih dividendam, kar pomeni, da je obdavčen po enaki stopnji kot dividende, to je 27,5 %. Lastnik ima tudi možnost prodaje podjetja ali svojega deleža. Pri prodaji podjetja gre za dogovorjeno ceno med kupcem in prodajalcem, ki je odvisna od mnogih dejavnikov, in seveda ni nujno, da imajo zadržani dobički ključen vpliv pri določanju vrednosti podjetja. Vrednost podjetja je odvisna od kupca in njegovih želja, namena nakupa podjetja in drugih dejavnikov. Stopnja davka se znižuje za vsakih dopoljenih pet let imetništva kapitala in znaša po dopoljenih (Finančna uprava Republike Slovenije, 2021c):

- petih letih imetništva kapitala 20 %,
- desetih letih imetništva kapitala 15 %,
- petnajstih letih imetništva kapitala 10 %.

Davčna osnova se ugotavlja kot razlika med prodajno ceno in knjigovodsko vrednostjo razlike med sredstvi in obveznostmi podjetja, ki se prodaja. Osnovo znižujejo normirani stroški v višini seštevka 1 % vrednosti ob odsvojitvi in 1 % ob pridobitvi, vendar ne več kot znaša pozitivna davčna osnova (Senekovič, 2021).

Pri obdavčitvi samostojnega podjetnika in lastnika deleža v družbi z omejeno odgovornostjo pred upoštevanjem prispevkov za socialno varnost ne glede na to, ali je v podjetju zaposlen

ali ne, pride do prelomne točke, ki se pojavi pri celotnem dobičku 175.000 EUR. Točka nam pove, da je pri tej višini celotnega dobička davčna obremenitev v obeh primerih enaka.

Na osnovi prikazane analize za scenarij 1 pridemo do naslednjih ugotovitev:

- Pri izplačanem celotnem dobičku podjetja, ki je manjši od 175.000 EUR, je za posameznika, gledano z davčnega vidika, bolj ugodno, da je samostojni podjetnik.
- Pri izplačanem celotnem dobičku podjetja, ki znaša 175.000 EUR, za posameznika z vidika višine plačanega davka ni razlike, ali je samostojni podjetnik ali lastnik deleža v družbi z omejeno odgovornostjo. Če v ta vidik dodamo tudi skupno obremenitev, je za posameznika bolje, da se odloči za družbo z omejeno odgovornostjo.
- Pri izplačanem celotnem dobičku podjetja, ki je večji od 175.000 EUR, je za posameznika z davčnega vidika bolj ugodno, da je lastnik deleža v družbi z omejeno odgovornostjo.

Samostojni podjetnik se lahko preoblikuje v družbo z omejeno odgovornostjo brez prenehanja delovanja, ni pa nujno, saj lahko kot tak posluje ne glede na višino prihodkov. Družba z omejeno odgovornostjo se ne more preoblikovati v s. p., lahko le preneha z dejavnostjo, družbenik lahko kasneje registrira dejavnost kot s. p. Za katero obliko se podjetnik odloči, je odvisno od več dejavnikov.

V zaključni nalogi sem analizirala le enega izmed dejavnikov, to je obdavčitev. Z analizo sem ugotovila, da je pri nižjih celotnih dobičkih z davčnega vidika bolj ugodno biti samostojni podjetnik zaradi nižje obdavčitve, pri višjih celotnih dobičkih pa je z davčnega vidika bolje biti lastnik deleža v družbi z omejeno odgovornostjo. Na tem mestu je pomembno poudariti, da to ni edini in odločujoči dejavnik pri izbiri pravnoorganizacijske oblike, je pa zelo pomemben.

Tabela 7: Scenarij 1- razlika v plačanem davku med samostojnim podjetnikom in lastnikom deleža v družbi z omejeno odgovornostjo

Davčna osnova/ Celotni dobiček podjetja (EUR)	Višina davka (EUR)		Razlika med davkom (EUR)	Skupna davčna obremenitev (EUR)		Razlika v davčni obremenitvi (EUR)
	s. p.	d. o. o.	s. p. – d. o. o.	s. p.	d. o. o.	s. p. – d. o. o.
20.000	3.440	8.255	- 4.815	16.804	21.619	- 4.815
75.000	22.285	30.956	- 8.671	67.285	75.956	- 8.671
150.000	59.730	61.913	- 2.183	137.690	139.873	- 2.183
175.000	72.230	72.230	0	150.190	150.190	0
200.000	84.730	82.550	2.180	162.690	160.510	2.180

Vir: lastno delo.

V drugem scenariju primerjave lastnik ni zaposlen v podjetju in si dobička tudi ne izplača. V tem primeru lastnik ne plača prispevkov za socialno varnost, dohodnine iz plače in izplačila dobička. Osnova za davek od dobička je višja za stroške dela. V tabeli 8 so celotni dobički podjetja enaki kor pri prejšnjih, za pojasnilo izračuna pa vzemimo celotni dobiček 20.000 EUR. Pri tem znesku znaša višina plačanega davka za samostojnega podjetnika 3.440 EUR, za lastnika v družbi 3.800 EUR. Razlika v plačanem znesku je 360 EUR, kar pomeni, da pri tej višini celotnega dobička lastnik družbe vseeno plača več davka, tudi če si ne izplača dobička, a je ta znesek precej manjši. Skupna davčna obremenitev za oba primera v tabeli 8 se nanaša na upoštevane prispevke za socialno varnost. Obremenitev podjetnika pri celotnem dobičku 20.000 EUR znaša 16.804 EUR, za lastnika družbe pa 3.800 EUR, saj je tu upoštevan le davek od dohodka pravnih oseb, brez prispevkov za socialno varnost. Razlika v obremenitvi znaša 13.004 EUR, kar pomeni, da podjetnik plača toliko več davka iz naslova dohodkov pravnih oseb in prispevkov za socialno varnost.

Tabela 8: Scenarij 2 - razlika v plačanem davku med samostojnim podjetnikom in lastnikom deleža v družbi z omejeno odgovornostjo

Davčna osnova/ Celotni dobiček podjetja (EUR)	Višina davka (EUR)		Razlika med davkom (EUR)	Skupna davčna obremenitev (EUR)		Razlika v davčni obremenitvi (EUR)
	s. p.	d. o. o.	s. p. – d. o. o.	s. p.	d. o. o.	s. p. – d. o. o.
20.000	3.440	3.800	– 360	16.804	3.800	13.004
75.000	22.285	14.250	8.035	67.285	14.250	53.035
150.000	59.730	28.500	31.230	137.690	28.500	109.190
175.000	72.230	33.250	38.980	150.190	33.250	116.940
200.000	84.730	38.000	46.730	162.690	38.000	124.690

Vir: lastno delo.

V tretjem scenariju primerjave je lastnik v podjetju zaposlen, dobička pa si ne izplača. V tem primeru lastnik plača prispevke za socialno varnost in dohodnino iz plače, ne pa tudi dohodnine iz izplačila dobička. Osnova za davek od dobička se v tem primeru ne spremeni. Za pojasnilo izračuna vzemimo celotni dobiček iz tabele 9, ki znaša 20.000 EUR. Pri tem znesku znaša višina plačanega davka za samostojnega podjetnika 3.440 EUR, za lastnika v družbi 3.800 EUR. Razlika v plačanem znesku je 360 EUR, kar pomeni, da pri tej višini celotnega dobička lastnik družbe plača toliko več davka, če si dobička ne izplača. Skupna davčna obremenitev podjetnika pri tej višini celotnega dobička, če upoštevamo prispevke za socialno varnost, znaša 16.804 EUR, za lastnika družbe pa 17.164 EUR. Razlika pri obremenitvi znaša 360 EUR, kar pomeni, da lastnik družbe plača toliko več iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb in prispevkov za socialno varnost.

Tabela 9: Scenarij 3 - razlika v plačanem davku med samostojnim podjetnikom in lastnikom deleža v družbi z omejeno odgovornostjo

Davčna osnova/ Celotni dobiček podjetja (EUR)	Višina davka (EUR)		Razlika med davkom (EUR)	Skupna davčna obremenitev (EUR)		Razlika v davčni obremenitvi (EUR)
	s. p.	d. o. o.	s. p. – d. o. o.	s. p.	d. o. o.	s. p. – d. o. o.
20.000	3.440	3.800	– 360	16.804	17.164	– 360
75.000	22.285	14.250	8.035	67.285	59.250	8.035
150.000	59.730	28.500	31.230	137.690	106.460	31.230
175.000	72.230	33.250	38.980	150.190	111.210	38.980
200.000	84.730	38.000	46.730	162.690	115.960	46.730

Vir: lastno delo.

Možni scenariji so predstavljeni v tabeli 10.

Tabela 10: Primerjava izbranih scenarijev

	Scenarij 1: lastnik zaposlen in izplača dobiček	Scenarij 2: lastnik ni zaposlen in ne izplača dobička	Scenarij 3: lastnik zaposlen in ne izplača dobička
Prispevki za socialno varnost iz plač	✓	X	✓
Dohodnina iz plače	✓	X	✓
Davek na dobiček	✓	X	✓
Dohodnina iz izplačila dobička	✓	X	X

Vir: lastno delo.

4 ANALIZA DEJANSKIH IZPLAČIL DOBIČKA

Lastnik deleža v izbranem podjetju si letno izplačuje dobiček. V tabeli 11 so prikazani dobički izbranega podjetja za obdobje med letoma 2010–2020.

V tabeli 11 je za vsak celotni dobiček izračunan davek od dohodka pravnih oseb, iz tega sledi razlika med njima, ki je čisti dobiček podjetja. Iz tega je izračunana dohodnina po določeni stopnji. Razlika med neto dobičkom in dohodnino je neto izplačilo, s katerim lastnik prosto razpolaga. Na koncu tabele je vsota skupnega davka, ki pove, koliko davka je moral lastnik tisto leto plačati za vsak izplačani celotni dobiček. Pri izračunih je pomembno upoštevati različne stopnje obdavčitve, saj so se te z leti spreminjale.

Tabela 11: Izračun obdavčitve dejanskih izplačil v izbranem podjetju

	Celotni dobiček (EUR)	Davek na dobiček (EUR)	Izplačan čisti dobiček (EUR)	Dohodnina za izplačani dobiček (EUR)	Izplačilo deleža na dobičku (EUR)	Skupna davčna obremenitev (EUR)
Leto	1	2	$3 = 1 - 2$	$4 = 3 \times 25 / 27,5 \%$	$5 = 3 - 4$	$6 = 2 + 4$
2010	45.187	6.566	38.621	9.655	28.966	16.221
2011	74.543	10.831	63.712	15.928	47.784	26.759
2012	114.906	16.696	98.210	24.552	73.658	41.248
2013	148.406	21.563	126.843	31.710	95.133	53.274
2014	192.304	27.942	164.362	41.090	123.272	69.032
2015	230.985	33.562	197.423	49.355	148.068	82.918
2016	904.944	131.488	773.456	193.364	580.092	324.852

2017	893.971	142.735	751.236	187.809	563.427	330.544
2018	587.654	93.827	493.827	123.456	370.371	217.284
2019	587.654	93.827	493.827	123.456	370.371	217.284
2020	928.088	148.182	779.906	214.474	565.432	362.656

Vir: lastno delo.

Tabela 12 prikazuje razliko med davkom na dejansko izplačanih celotnih dobičkih, če je lastnik družbe z omejeno odgovornostjo ali če je samostojni podjetnik. Lastnik deleža v družbi je do vključno leta 2014 plačal več davka, kot bi ga, če bi bil samostojni podjetnik. To je skladno z ugotovitvijo, da je pri 175.000 EUR celotnega dobička točka preloma pri obdavčitvi, saj je do tega leta dobiček bil manjši od tega zneska. Od leta 2015 dalje je izplačani celotni dobiček višji od 175.000 EUR, zato je bila dejanska višina davka tudi nižja, kot bi bila, če bi bil lastnik deleža samostojni podjetnik. S to analizo pridemo do ugotovitve, da je z davčnega vidika bolj ugodno biti lastnik deleža v družbi z omejeno odgovornostjo kot samostojni podjetnik, če si letno izplačujemo celotni dobiček, ki je višji od točke preloma, ki je pri 175.000 EUR. To pa ne pomeni, da pri višjih dobičkih ni možno biti samostojni podjetnik, saj davčni vidik ni edini in odločujoči dejavnik pri izbiri pravnoorganizacijske oblike podjetja. Pri tej odločitvi je treba upoštevati tudi ostale dejavnike in interese podjetnika.

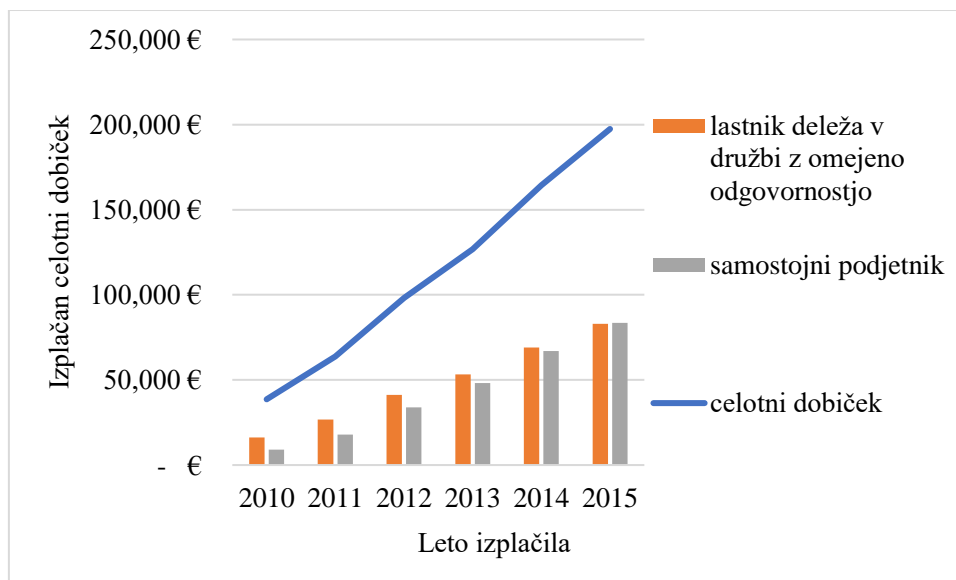
Tabela 12: Primerjava dejanskih izplačil dobičkov v primeru, da bi bil lastnik deleža v družbi z omejeno odgovornostjo samostojni podjetnik

Leto	Celotni dobiček (EUR)	Višina davčne obremenitve (EUR)		Razlika med obračunanim davkom	
		Dejanska	Če bi bil s. p.	V EUR	
				Količnik	
				Dejanska – s. p.	Dejanska/s. p.
2010	38.621	16.221	8.989	7.232	1,80
2011	63.712	26.759	17.882	8.877	1,50
2012	98.210	41.248	33.835	7.413	1,22
2013	126.843	53.274	48.151	5.123	1,11
2014	164.362	69.032	66.911	2.121	1,03
2015	197.423	82.918	83.441	– 523	0,99
2016	773.456	324.852	371.458	– 46.606	0,87
2017	751.236	330.544	360.348	– 29.804	0,92
2018	493.827	217.284	231.644	– 14.360	0,94
2019	493.827	217.284	231.644	– 14.360	0,94
2020	779.906	362.656	374.683	– 12.027	0,97

Vir: lastno delo.

Vsi podatki so prikazani tudi grafično v sliki 3 in 4. Ti so razdeljeni na dva dela zaradi večje preglednosti, do izplačanega celotnega dobička 200.000 in nad tem zneskom. Krivulja prikazuje celotni dobiček izbranega podjetja med letoma 2010–2015.

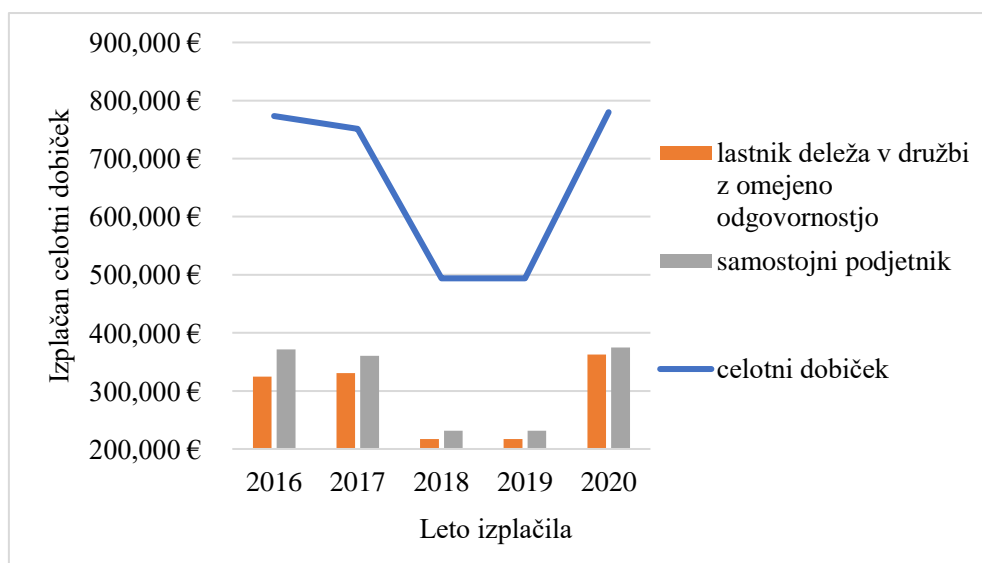
Slika 3: Primerjava izplačil dejanskih dobičkov med lastnikom deleža v družbi z omejeno odgovornostjo in samostojnim podjetnikom do 200.000 EUR

Vir: lastno delo.

V sliki 4 je prikazana primerjava izplačil dejanskih dobičkov med lastnikom deleža v družbi z omejeno odgovornostjo in samostojnim podjetnikom nad 200.000 EUR. Krivulja prikazuje celotni dobiček izbranega podjetja med letoma 2016-2020.

Slika 4: Primerjava izplačil dejanskih dobičkov med lastnikom deleža v družbi z omejeno odgovornostjo in samostojnim podjetnikom nad 200.000 EUR

SKLEP

Dohodnina fizičnih oseb je pomemben neposredni davek v proračunu države. Davek plačujemo na vsakem koraku v življenju, čeprav tega ne opazimo. Veliko dejavnikov vpliva na to, koliko davka bomo plačali državi; v zaključni strokovni nalogi analiziram prav to. Namen naloge je predstaviti davčno breme, ki ga bo nosil posameznik vlagatelj v izbrani pravnoorganizacijski obliki.

Vsaka oblika poslovanja ima svoje prednosti in slabosti, posameznik se sam odloči, kaj mu je pri tem najpomembnejše glede na začrtane cilje, ki pa se pri posameznih oblikah gospodarskega delovanja razlikujejo. Na osnovi analize v nalogi lahko ugotovimo, da ni splošnega pravila, katero obliko poslovanja zasledovati, običajno na to vpliva splet vseh okoliščin in stvar presoje.

V zaključni nalogi so predstavljeni izračuni obdavčitve vlagateljevega dobička glede na pravnoorganizacijsko obliko, ki temeljijo tudi na dejanskem primeru izbranega podjetja.

Najprej je analizirana obdavčitev samostojnega podjetnika, kjer sta izračunani vrednost in stopnja dohodnine za izbrani znesek izplačanega celotnega dobička, prav tako pa so upoštevani prispevki za socialno varnost. Iz izračunov sem ugotovila, da je pri samostojnem podjetniku skupna davčna obremenitev progresivna in narašča.

Sledila je analiza obdavčitve lastnika deleža v družbi z omejeno odgovornostjo, kjer sta za vsak izbrani celotni dobiček izračunana davek od dohodka pravnih oseb in dohodnina, če si lastnik dobiček na koncu leta izplača. Poleg tega so upoštevani še prispevki za socialno varnost in regres, saj sem upoštevala, da je lastnik v podjetju zaposlen. Iz izračunov sem ugotovila, da stopnja skupne obdavčitve z rastjo dobička pada, ker je osnova za prispevke omejena navzgor in se ta vrednost ustavi na določeni točki, ne glede na višino dobička. Od te točke naprej so zneski prispevkov enaki ne glede na višino dobička in stopnja obdavčitve s tem pada, saj prispevki predstavljajo vedno manjši delež v celotnem dobičku.

Pri primerjavi obdavčitve samostojnega podjetnika in lastnika deleža v družbi z omejeno odgovornostjo sem predstavila tri možne scenarije davčne obremenitve, ki so odvisni od tega ali je podjetnik v podjetju zaposlen ali ne, ter odločitev o izplačilu dobička. Ugotovila sem, da se pri vrednosti celotnega dobička 175.000 EUR obdavčitvi pri obeh oblikah gospodarskega delovanja in s tem dobimo točko preloma. Analiza pokaže, da je za podjetnike, ki si letno izplačujejo celotni dobiček 175.000 EUR ali manj, z davčnega vidika bolje izbrati pravnoorganizacijsko obliko samostojnega podjetnika, če pa ta znesek presegajo, pa je bolje, da se odločijo za družbo z omejeno odgovornostjo.

V zadnjem poglavju sem prikazala in analizirala izplačilo celotnih dobičkov izbranega podjetja. Na začetku svojega poslovanja si podjetje na letni ravni še ni izplačevalo tako visokih dobičkov, ki pa so čez leta naraščali. Z analizo izplačanih dobičkov sem ugotovila, da bi bilo za lastnika z davčnega vidika bolj ugodno, da bi na začetku svoje poslovne poti, torej prvih 5 let poslovanja, bil samostojni podjetnik kot pa lastnik deleža v družbi z omejeno odgovornostjo. Po letih poslovanja, ko je celotni dobiček dosegel točko preloma, je bilo smiselno, da je imel sedanjo pravnoorganizacijsko obliko.

Z zaključno strokovno nalogo sem želela prispevati k dodatnemu razumevanju izbrane tematike ter menim, da bo v pomoč tudi bodočim bralcem pri davčnih in poslovnih problematikah. Še enkrat je pomembno poudariti, da skupna davčna obremenitev ni edini dejavnik pri sprejemanju odločitve o izbiri pravnoorganizacijske oblike podjetja, je le eden izmed mnogih. Naloga podrobneje analizira le en dejavnik, ki vpliva na odločitev posameznika.

LITERATURA IN VIRI

1. Cepec, J. & Kovač, M. (2018). *Poslovno pravo, osnove s praktičnimi primeru*. Ljubljana: GV Založba.
2. Finančni slovar. (brez datuma). *Čisti dobiček*. Pridobljeno 16. julija 2021 iz <http://www.financnislovar.com/definicije/cisti-neto-dobicek.html>
3. Finančna uprava Republike Slovenije. (2021a). *Davek od dohodkov pravnih oseb – Splošno o davku od dohodkov pravnih oseb*. Ljubljana: Ministrstvo za finance.
4. Finančna uprava Republike Slovenije. (2021b). *Davki za začetnike – za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost*. Ljubljana: Finančna uprava Republike Slovenije.
5. Finančna uprava Republike Slovenije (2021c). *Dohodek iz kapitala – Obresti, dividende in dobiček iz kapitala*. Ljubljana: Finančna uprava Republike Slovenije.
6. Izbrano podjetje. (2021). *Bilanca stanja in izkaz poslovnega uspeha izbranega podjetja od 2010–2020* (interno gradivo). Celje: Izbrano podjetje.
7. Klun, M. & Jovanović, T. (2020). *Davčni sistem*. Ljubljana : Fakulteta za upravo.
8. Konto d. o. o. (2019, 19. december). *Sprememba davčne zakonodaje v letu 2020*. Pridobljeno 15. julija 2021 iz https://www.konto.si/aktualno/26/spremembe_davcne_zakonodaje_v_letu_2020/
9. Mercina, J. (2021, 12. maj). *Kako je sestavljena plača in kakšen je strošek za delodajalca?* Pridobljeno 17. julija 2021 iz <https://mladipodjetnik.si/podjetniskikoticek/racunovodstvo/kako-je-sestavljena-placa>
10. Puharič, K. (2017). *Gospodarsko pravo* (študijsko e-gradivo). Nova Gorica : Evropska pravna fakulteta.
11. Senekovič, T. (brez datuma). *Obdavčitev pri prodaji podjetja, katere davke moram poznati*. Pridobljeno 24. avgusta 2021 iz <https://borzaposla.si/obdavcitev-pri-prodaji-podjetja-katere-davke-moram-poznati/>

12. Statistični urad Republike Slovenije (2021). *Plače*. Pridobljeno 24. avgusta 2021 iz <https://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/15/74>
13. Tičar, B. (2001). *Uvod v korporacijsko davčno pravo*. Ljubljana: Inštitut za javno upravo pri Pravni fakulteti: distribucija Marketing.